

ОСОБЛИВОСТІ ЦИКЛІВ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ СТРУКТУР

Гонтарева І. В.

Анотація. Тенденції до підвищення економічної і соціальної значущості підприємництва спостерігаються в усьому світі. Україна в цьому сенсі не є виключенням, однак темпи зростання результативності підприємницької діяльності нижче, ніж у розвинутих країнах. Отже, теоретичні та емпіричні дослідження в цьому напрямку дуже актуальні. Метою цієї статті є дослідження особливостей циклів функціонування та розвитку підприємницьких структур. Як методи дослідження використано положення класичної, інституціональної й еволюційних теорій, а також наведено емпіричні дані, що отримані організацією Глобального моніторингу підприємництва. Визначено, що при функціонуванні підприємницьких структур важливі процедури об'єктивізації первісного задуму підприємця. Розвиток же повинен супроводжуватися не стільки зростанням матеріально-технічного потенціалу, скільки зростанням соціального, організаційного та людського капіталів.

Ключові слова: підприємництво, групи підприємців, життєвий цикл підприємництва, первісний задум, відтворення результату, капітал.

ОСОБЕННОСТИ ЦИКЛОВ ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ И РАЗВИТИЯ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКИХ СТРУКТУР

Гонтарева И. В.

Аннотация. Тенденции к повышению экономической и социальной значимости предпринимательства наблюдаются во всем мире. Украина в этом смысле не является исключением, однако темпы роста результативности предпринимательской деятельности ниже, чем в развитых странах. Это делает актуальными теоретические и эмпирические исследования в этом направлении. Целью статьи является исследование особенностей циклов функционирования и развития предпринимательских структур. В качестве методов исследования используются положения классической, институциональной и эволюционных теорий, а также приведены эмпирические данные, полученные организацией Глобального мониторинга предпринимательства. Определено, что при функционировании предпринимательских структур важны процедуры объективизации первоначального замысла предпринимателя. Развитие же должно сопровождаться не столько ростом материально-технического потенциала, сколько ростом социального, организационного и человеческого капиталов.

Ключевые слова: предпринимательство, группы предпринимателей, жизненный цикл предпринимательства, первоначальный замысел, воспроизводство результата, капитал.

SPECIFICS OF THE FUNCTIONING AND DEVELOPMENT CYCLES OF BUSINESS ORGANIZATIONS

I. Gontareva

Abstract. The trends toward growth of economic and social importance of entrepreneurship are observed worldwide. Ukraine is not an exception in this sense, but the rate of growth of entrepreneurial activity performance is lower than that in developed countries. This proves the relevance of the current theoretical and empirical research in this direction. The aim of the article is to study peculiarities of the functioning and development cycles of business organizations. As research methods there used provisions of the classical, institutional and evolutionary theories. The empirical data obtained by the Global Entrepreneurship Monitor are presented. It has been determined that at the functioning of business organizations, procedures of objectification of the original idea of the entrepreneur are important. The development itself should be accompanied not only by growth of logistical capacity, but growth of the social, institutional and human capital as well.

Keywords: entrepreneurship, group of entrepreneurs, entrepreneurial life cycle, initial idea, reproduction of the result, capital.

Господарська діяльність завжди була частиною суспільного життя, але тільки наприкінці XVI – початку XVII ст. вона здобула риси підприємницької діяльності. Це пов'язано з тим, що розвиток науки та техніки створив безліч нових напрямків застосування трудових і матеріальних ресурсів. Для їх обслуговування почали формуватися ринки праці та фінансових капіталів. Одночасно з'явилися підприємці, які зайняли активну позицію відносно використання можливостей, що з'явилися. Першим із учених, хто це зазначив у 1726 р. – Річард Кантільйон [1]. Він розумів підприємництво як ініціативну діяльність із досягнення економічних інтересів, що пов'язані з подоланням багатьох труднощів і невизначеності. Відтоді втілювалося п'ять технологічних укладів, число можливостей, труднощів і невизначеності зросло багатократно. Також багаторазово зросло значення підприємницької діяльності для економік усіх рівнів і ускладнилося розуміння самої сутності підприємництва.

Серед сучасних учених у контексті цієї статті слід зазначити Нобелівського лауреата К. Ерроу [3]; а також дослідження А. Ардішвіллі, Р. Кардозо, С. Рея [4], В. Базилевича [2], Дж. Віклунда, П. Девідсона, Ф. Делмара [5], В. Пономаренка [6], М. Торка [7], Г. Широкової [8]. Досягнення та отримані результати перелічених авторів є незаперечними, однак підприємництво як практика безперервно розвивається, а отже, виникають нові закономірності, проблеми та задачі. Метою цієї статті є вивчення особливостей циклів функціонування і розвитку підприємницьких структур.

Згідно з Господарським Кодексом України підприємництво – це самостійна, ініціативна, систематична, на власний ризик господарська діяльність, що здійснюється суб'єктами господарювання (підприємцями) з метою досягнення економічних і соціальних результатів і одержання прибутку [9, ст. 42].

Сутність підприємництва акумулюється у впливі ініціативної, новаторської, самостійної діяльності. А звідси й підприємництво – це тип господарської поведінки підприємців з організації розробок виробництва та реалізації благ з метою отримання прибутку та соціального ефекту. Водночас слід зазначити, що підприємництво – це не будь-яка господарська діяльність, це особливий вид діяльності, і ця особливість характеризується такими відчутними ознаками.

По-перше, це самостійна діяльність, діяльність «за свій рахунок». Основою підприємницької діяльності є власність підприємця, але це можуть бути позикові кошти та нематеріальні активи, і навіть тільки власний час.

По-друге, це ініціативна, творча діяльність. В основі здійснення підприємницької діяльності лежить власна ініціатива, творчо-пошуковий, інноваційний підхід. У той же час це може бути комбінація старих ідей, дифузія (імітація) відомих ідей або навіть збереження чогось традиційного.

По-третє, це систематична діяльність. Підприємницька діяльність має бути постійною, пов'язаною з відтворювальним процесом і обов'язково офіційно зареєстрованою. Проте межа між самозайнятістю та тіньовою економікою не завжди помітна та нечітко визначена.

По-четверте, це діяльність, яка здійснюється на власний ризик. Підприємницька діяльність здійснюється під власну економічну (майнову) відповідальність, тому ризики повинні бути максимально враховані та, якщо можна, застраховані.

По-п'яте, метою цієї діяльності є одержання результату і не тільки прибутку, але й підвищення якості життя взагалі, до оцінки якої входить ступінь задоволення потреб усіх рівнів піраміди Маслоу, у тому числі потреба в суспільному визнанні.

Різноманітність характеристик підприємництва, їх діалектичність єдність і протилежність доповнюються такою ж або ще більшою різноманітністю і різноманітністю характеристик підприємців – від видатних учених до осіб практично без освіти, багатих і бідних, тих, які мають досвід роботи, та початківців – тих, які мріють про власну справу та вимушені через обставини займатися самозайнятістю, котрі присвячують підприємству весь свій час або тих, які іноді звертаються до підприємництва.

Поєднують різноманітні елементи підприємницького середовища в результативно функціонуючу систему різноманітні процеси дії, взаємодії та взаємосприяння. Закономірні послідовності процесів підприємництва формують цикли: функціонування; відтворення; розвитку; життєвий.

Процес – це послідовність зміни будь-яких параметрів стану системи в часі, а відтворювальний процес – зміна в часі пов'язаної сукупності параметрів системи, упорядкованих за ступенем досягнення очікуваного результату підприємницької діяльності. В свою чергу, цикл – це завершений і повторюваний процес переходу задуму в результат. Визначення циклу відображає: замкненість і упорядкованість стадій і фаз процесу; діалектичність (від грец. *δια* «через, крізь» і грец. *χρονος* «час») розвитку, тобто повторюваність як окремих частин, так і процесу в цілому; завершення кожного повторення процесу запланованим результатом, що дозволяє здійснювати оцінку якості діяльності за принципом «витрати – результат»; наявність гнучкого зворотного зв'язку, який передає вплив якості результатів першого покоління на наступні. Вивчення процесів в економіці здійснюється шляхом аналізу руху та трансформації матеріальних, енергетичних і інформаційних потоків та їх синхронізації з провідними і напрямними потоками людського, організаційного та фінансового капіталів.

Під час відтворювального процесу підприємницької діяльності рух перерахованих потоків дозволяє досягнути матеріалізації і об'єктивізації первинного задуму в результат. Під матеріалізацією розуміється не

тільки втілення результату, наприклад, в металі, деревині або пластмасі. Це може бути й надана послуга, й оброблена та необроблена інформація на будь-якому носії. Під об'єктивізацією слід розуміти ступінь співпадіння задуму з суспільними потребами та можливостями підприємця з організації створення та реалізації товарної продукції – виробу або послуги. Загалом відмінність характеристик задуму та результату показує ступінь результативності діяльності.

Об'єктивізація здійснюється на всіх етапах відтворення результату підприємницької діяльності:

- під час постановки головної та допоміжних цілей з побудовою сценарію розвитку соціально-економічної ситуації у внутрішній і зовнішній складових підприємницького середовища. Такий сценарій має при-
близний, імовірнісний характер, що переноситься на всі наступні етапи;
- уточнення можливості реалізації задуму шляхом пошуку компромісу між метою та засобами її до-
сягнення з використанням методів пошукового та нормативного прогнозування;
- остаточне узгодження цілей і засобів їх досягнення здійснюється за допомогою планування мате-
ріально-технічного, фінансового та трудового забезпечення;
- контроль результативності діяльності – порівняння бажаного та досягнутого дозволяє ввести корек-
тиви для наступних відтворювальних циклів.

Основними відмінними рисами відтворювальних циклів підприємницької діяльності та менеджменту традиційних підприємств є такі: у менеджменті є сформований стиль, рутини та правила, а у підприємця – більше імпровізації і суб'єктивності; менеджмент працює від досягнутого, тобто використовує інкременталь-
ний метод планування, а підприємець – від наявного в нього бачення бажаного результату, нерідко шляхом
радикальних змін; менеджмент зобов'язаний забезпечити самоокупність і самофінансування підприємства,
а у деяких підприємців, наприклад, волонтерів, таке завдання не ставиться від самого початку; у підприємців
зазвичай немає стратегічного планування, але існує етап практичного тестування ситуації і, відповідно, дов-
готривалий термін адаптації.

На теоретичному рівні життєвий цикл підприємницької діяльності звичайно містить чотири стадії: ста-
новлення, зростання, формалізація і реструктуризація [8; 10]. Хоча останній етап більше відноситься до жит-
тєвого циклу організації. В практичній діяльності на стадію зростання переходить максимум 20 % від стар-
тапів, а з них на стадію формалізації – до 40 %. При цьому до 50 % підприємців-початківців не планують
розвиток власної справи, оскільки для них це індивідуальна самозайнятість або додаткова діяльність. Проте
розгляд життєвого циклу необхідний для розуміння перспектив усіма підприємцями та складання «дорож-
ньої карти» для найбільш амбіційних з них.

Перша стадія життєвого циклу підприємництва – становлення, це, по суті, здійснення декількох від-
творювальних циклів (рис. 1). Головне на цій стадії – знайти бізнес-можливості, випробувати бізнес-задум
і знайти відповіді на такі запитання: Хто виявився споживачем результатів діяльності та що він очікує від
підприємця? Наскільки потреби клієнта враховані та що необхідно додати або виключити з характеристик
товару або послуги? Які умови ведення справи є критичними та яка можливість їх покращення? Наскільки
результати та процес діяльності задовольняють і мотивують самого підприємця? Яка реакція інших стейк-
холдерів – осіб, що мають відношення, очікування та / або інтереси в результатах діяльності?

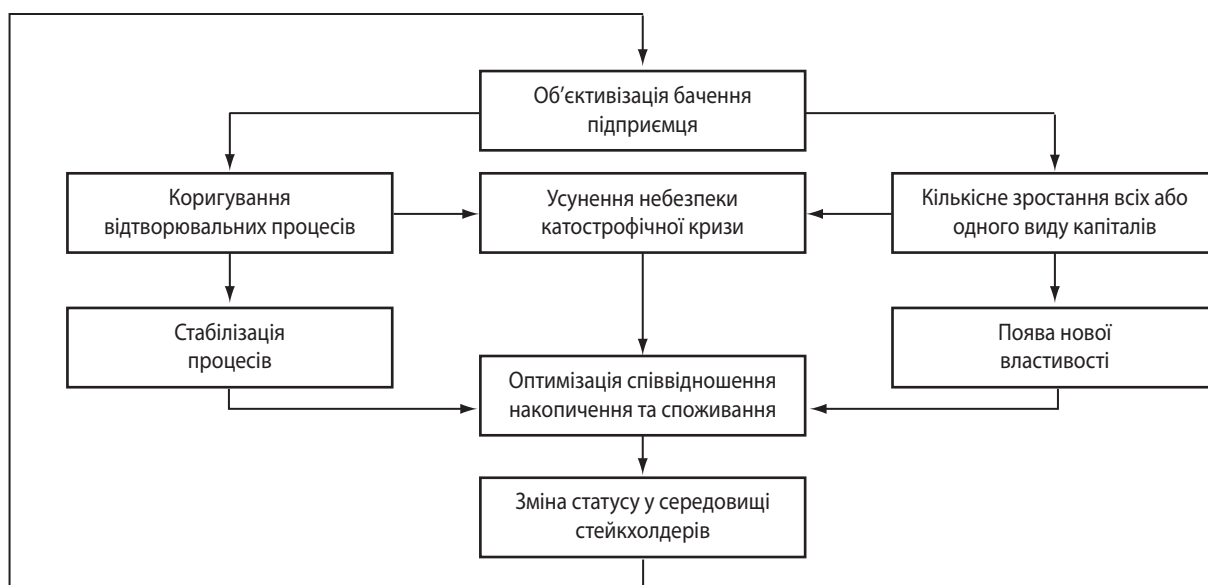

Рис. 1. Взаємозв'язок процесів функціонування та розвитку

Розглянемо основні причини невдач на першій стадії підприємницької діяльності. За результатами Глобального моніторингу підприємництва (Global Entrepreneurship Monitor, GEM) [11], на першому місці знаходиться нестача ресурсів, в тому числі фінансових, трудових, матеріально-технічних. Недостатність пов'язана з помилками в попередніх розрахунках або з різкими змінами на товарних ринках. На другому місці – невміння планувати та контролювати ці ресурси. Це пояснюється відсутністю практичних навичок або відповідних знань і вмінь з одночасним небажанням звертатися до професійних консультацій. На третьому місці – несвоєчасний вихід на ринок. Той самий задум може мати успіх або провалитися залежно від своєчасності й оперативності його реалізації. Існує таке поняття як «вікно можливостей» («Вікно Овертона») [4; 12], яке відкривається на короткий час, і туди потрібно встигнути заскочити. Це поняття пов'язане з фазою циклу ділової активності в зовнішньому середовищі, а при незначному рівні унікальності задуму і бар'єрів для його реалізації – з оперативністю дій підприємця. На четвертому місці – неспроможність залучити, організувати роботу, мотивувати й утримати кваліфікований персонал.

На другій стадії життєвого циклу підприємництва необхідно зрозуміти, що таке бажане зростання і як його досягнути. Загальнонауковий закон діалектики свідчить про перехід від кількості до якості, але ж для розуміння якої «кількості» та до якої «якості» потрібен перехід, що конкретизується по-різному для кожного явища, системи, процесу. Зростання довіри та взаємодопомоги між внутрішніми та зовнішніми стейкхолдерами невеликого бізнесу (тобто зростання його соціального капіталу) цілком може створити новий задовольняючий всіх (тобто ефективний за Парето) стандарт якості життя для конкретної бізнес-системи. Емпіричні дослідження [5] підтвердили, що самий великий негативний ефект від зростання малого бізнесу, якого хочуть уникнути його власники та персонал, міститься у втраті доброзичливих людських взаємин. Крім того, малі підприємства мають певні конкурентні переваги, зокрема, прудкість прийняття рішення, його гнучкість і швидкість виконання. Такі переваги втрачаються при зростанні бізнесу, а поява нових не гарантується [3]. Відповідно, тут повинен зростати організаційний капітал і покращуватися якість виконуваних робіт.

Розглядаючи зростання тільки як «зміну кількості», серед його індикаторів найчастіше використовується обсяг продажу, чисельність персоналу, вартість активів, частка ринку, прибуток. Але ж і тут немає повної однозначності. Зростання продажу потребує збільшення операційних витрат, а отже, необхідно слідувати, щоб вони значно не зменшували рентабельність продажу. Дослідження доводять, що бізнес, який забезпечує високий прибуток при низькому зростанні діяльності, в підсумку в 2–3 рази частіше опиняється в ідеальному положенні «високе зростання – високий прибуток», ніж ті бізнеси, що орієнтувалися на швидке зростання при низькому прибутку [13].

Чисельність задіяного персоналу важлива для державних і громадських структур як кількість створюваних робочих місць. Однак багато підприємців сприймають цей індикатор насторожено, оскільки він збільшує управлінські витрати на набір, оплату та навчання нових співробітників. Це ж може призвести до непропорційних витрат прибутку. Крім того, сучасною тенденцією підприємництва є аутсорсинг. Відповідно, чисельність персоналу, а також вартість активів, не можуть бути достовірним показником зростання бізнесу.

Теж саме можна сказати щодо показника «частка ринку». Ця частка практично дорівнює нулю порівняно з великими корпораціями або потребує поглинання і злиттів з конкурентами на слабких локальних ринках. Хоча це також спосіб зростання, але тоді не зовсім зрозуміло – кому з учасників злиття зараховувати зростання у довгостроковій перспективі.

Сам прибуток як універсальний показник зростання дуже волатильний, мінливий. Він залежить від співвідношення цін на товарних і сировинних ринках, загального стану економіки країни, курсу валют і ще ряду факторів, тобто не може бути вимірником зростання у довгостроковій перспективі.

Зі зростанням числа минулих відтворювальних циклів з'являються звички, які переростають у рутину. Це є непоганою ознакою відповідно до відомої «кривої досвіду». По ходу тривалого освоєння нової продукції або нової діяльності собівартість результату знижується. Однак у контексті розглянутого предмета дослідження знижується також і відчуття підприємництва. Якщо при цьому здійснюється кількісне зростання числа операцій, що відносяться до одного відтворювального циклу та з'являються нові співробітники, то рутини документуються, щоб полегшити навчання і адаптацію тих, хто прийшов. Зростання числа споживачів, постачальників, товарних ринків потребує виділення відповідальних за виконання спеціалізованих функціональних завдань. Спеціалізація підвищує продуктивність праці, але ж при цьому виникають комунікаційні бар'єри та специфічні інтереси. При подальшому зростанні з'являються ієрархічні структури управління.

На стадії формалізації підприємець, що заснував власну справу, має можливість: перекваліфікуватися в менеджера, якщо отримає відповідні компетентності; запросити консультантів, створивши раду директорів; взяти на роботу професійних менеджерів, залишаючись працювати в той сфері, де він є спеціалістом; повністю передати управління підприємством професіоналам, створивши наглядову раду з довірених осіб.

На етапі подальшої реструктуризації підприємства рушійною силою є єдність і боротьба протилежностей. Це вже зазначені раніше взаємовиключні й одночасно взаємодоповнювальні один одного процеси дегра-

дації та модернізації, а також обов'язково супутні цьому процеси спеціалізації (диференціації) і кооперації (інтеграції), необхідності одночасного збільшення споживання та накопичення (рис. 1). Необхідно враховувати також загальний технічний прогрес, що сприяє появі розподілених у просторі підприємств; тобто практичне повернення до малого підприємництва на якісно новій комунікаційній базі.

При функціонуванні підприємницьких структур важливі процедури об'єктивізації первісного задуму засновника власної справи. Як правило, об'єктивізація задуму здійснюється шляхом виконання низки послідовних відтворювальних циклів. При цьому збільшується термін адаптації при положії «кривий досвід». Розвиток для більшості підприємницьких структур пов'язаний не зі зростанням обсягів продажу або матеріальних активів, а з накопиченням соціального й організаційного капіталів і підвищенням ефективності використання наявного матеріально-технічного потенціалу.

В подальших дослідженнях передбачається отримати кількісну оцінку нематеріальних активів підприємницьких структур.

Література: 1. Bordo M. D. Some aspects of the monetary economics of Richard Cantillon. *Journal of Monetary Economics*. 1983. Vol. 12. Issue 2. P. 235–258. 2. Базилевич В. Д. Неортодоксальна теорія Й. А. Шумпетера // Історія економічних учень: у 2 т. Т. 2. Київ: Знання, 2006. 575 с. 3. Arrow K. Innovation in Small and Large Firms. Lexington, MA: Lexington Books, 1983. P. 15–28. 4. Ardishvilli A., Cardozo R., Ray S. theory of entrepreneurial opportunity identification and development. *Journal of Business Venturing*. 2003. Vol. 18. Issue 1. P. 105–123. 5. Wiklund J., Davidsson P., Delmar F. Expected Consequences of Growth Willingness in Different Samples off Small Firms. *Entrepreneurship Theory and Practice*. 2003. Vol. 27, № 3. P. 247–269. 6. Пономаренко В. С., Гонтарева І. В. Методологія комплексного оцінювання ефективності розвитку промислових підприємств. Харків: Вид-во ХНЕУ, 2015. 404 с. 7. Tork M. R. The Impact of Some Effective Factors on Multi-Purpose Companies with an Entrepreneurial Approach. *International Journal of Scientific Management and Development*. January, 2016. Vol. 4, № 1. P. 14–18. 8. Широкова Г. В. Жизненный цикл организации: концепции и российская практика. СПб.: Высшая школа менеджмента, 2008. 480 с. 9. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 436-IV // База даних «Законодавство України»/Верховна Рада України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15>. 10. Duncan C., Flamholtz E. Transition Making the Transition from Entrepreneurship to Leader of a Professionally Managed Firm. *Management Review*. 1982. Vol. 71, № 1. P. 57–62. 11. Global Entrepreneurship Monitor. URL: <http://www.gemconsortium.org/report>. 12. Lehman Joseph G. The Overton Window: Made in Michigan. *View Point on public ISSUES*. July 5, 2010. № 2010-19 URL: <https://www.mackinac.org/archives/2010/v2010-19.pdf>. 13. Davidsson P., Steffens P., Fitzsimmons J. Growing profitable or growing from profits: Putting the horse in front of the cart? *Journal Business Venturing*. 2009. Vol. 24 (4). P. 388–406.

References: 1. Bordo M. D. Some aspects of the monetary economics of Richard Cantillon. *Journal of Monetary Economics*. 1983. Vol. 12. Issue 2. P. 235–258. 2. Bazylevych V. D. Neortodoksalna teoriia J. A. Shumpetera // Istorii ekonomichnykh uchen. Vol. 2. Kyiv: Znannia, 2006. 575 p. 3. Arrow K. Innovation in Small and Large Firms. Lexington, MA: Lexington Books, 1983. P. 15–28. 4. Ardishvilli A., Cardozo R., Ray S. Theory of Entrepreneurial Opportunity Identification and Development. *Journal of Business Venturing*. 2003. Vol. 18. Issue 1. P. 105–123. 5. Wiklund J., Davidsson P., Delmar F. Expected Consequences of Growth Willingness in Different Samples off Small Firms. *Entrepreneurship Theory and Practice*. 2003. Vol. 27, No. 3. P. 247–269. 6. Ponomarenko V. S., Hontareva I. V. Metodolohiia kompleksnoho otsiniuvannia efektyvnosti rozvytku promyslovykh pidpriemstv. Kharkiv: Vyd-vo KhNEU, 2015. 404 p. 7. Tork M. R. The Impact of Some Effective Factors on Multi-Purpose Companies with an Entrepreneurial Approach. *International Journal of Scientific Management and Development*. January, 2016. Vol. 4, No. 1. P. 14–18. 8. Shirokova G. V. Zhiznennyi tsikl organizatsii: kontseptsii i rossiyskaya praktika. SPb.: Vysshaya shkola menedzhmenta, 2008. 480 p. 9. Hospodarskyi kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 16.01.2003 No. 436-IV // Baza danykh «Zakonodavstvo Ukrainy»/Verkhovna Rada Ukrainy. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15>. 10. Duncan C., Flamholtz E. Transition Making the Transition from Entrepreneurship to Leader of a Professionally Managed Firm. *Management Review*. 1982. Vol. 71, No. 1. P. 57–62. 11. Global Entrepreneurship Monitor. URL: <http://www.gemconsortium.org/report>. 12. Lehman Joseph G. The Overton Window: Made in Michigan. *View Point on public ISSUES*. July 5, 2010. No. 2010-19 URL: <https://www.mackinac.org/archives/2010/v2010-19.pdf>. 13. Davidsson P., Steffens P., Fitzsimmons J. Growing Profitable or Growing from Profits: Putting the Horse in Front of the Cart? *Journal Business Venturing*. 2009. Vol. 24 (4). P. 388–406.

Інформація про автора

Гонтарева Ірина Вячеславівна – д-р екон. наук, професор, завідувач кафедри підприємницької діяльності Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця (пр. Науки 9а, м. Харків, 61166, Україна; e-mail: lider.khneu@gmail.com).

Информация об авторе

Гонтарева Ирина Вячеславовна – д-р экон. наук, профессор, заведующий кафедрой предпринимательской деятельности Харьковского национального экономического университета имени Семена Кузнеця (пр. Науки 9а, г. Харьков, 61166 Украина; e-mail: lider.khneu@gmail.com).

Information about the author

I. Gontareva — Doctor of Sciences (Economics), Professor, Head of Department of Entrepreneurial Activity of Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics (9a Nauki Ave., Kharkiv, 61116, Ukraine; e-mail: lider.khneu@gmail.com).

*Стаття надійшла до ред.
11.08.2016 р.*

JEL Classification: O10; P13

УДК 658.114.5.014.1

ОРГАНІЗАЦІЯ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ КОРПОРАТИВНОГО ІНТЕГРАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

Гуцалюк О. М.

Анотація. Статтю присвячено теоретичному обґрунтуванню й розробці методичного забезпечення організації управління економічною безпекою корпоративного інтеграційного розвитку. Проведено семантичний аналіз понять «економічна безпека» та «інтеграційний розвиток». Шляхом співвідношення результатів такого аналізу з систематизованими факторами старту інтеграційного процесу визначено зміст поняття «корпоративний інтеграційний розвиток» та обґрунтовано логіку управління економічною безпекою корпоративного інтеграційного розвитку. Таке обґрунтування здійснено з використанням методології системної динаміки. Ідентифіковано перелік і зміст етапів організації управління корпоративним інтеграційним розвитком. Орієнтація етапів на досягнення компліментарності бізнес-процесів учасників інтегрованого об'єднання підприємств дозволила розробити схему узгодженого генерування та використання інтегрованого ресурсу корпоративної економічної безпеки.

Ключові слова: організація управління, розвиток підприємства, інтегровані об'єднання підприємств, корпоративна безпека, ресурс економічної безпеки.

ОРГАНИЗАЦИЯ УПРАВЛЕНИЯ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТЬЮ КОРПОРАТИВНОГО ИНТЕГРАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ

Гуцалюк А. Н.

Аннотация. Статья посвящена теоретическому обоснованию и разработке методического обеспечения организации управления экономической безопасностью корпоративного интеграционного развития. Проведен семантический анализ понятий «экономическая безопасность» и «интеграционное развитие». Путем соотнесения результатов такого анализа с систематизированными факторами старта интеграционного процесса определено содержание понятия «корпоративное интеграционное развитие» и обоснована логика управления экономической безопасностью корпоративного интеграционного развития. Такое обоснование проведено с использованием методологии системной динамики. Идентифицирован перечень и содержание этапов организации управления корпоративным интеграционным развитием. Ориентация этапов на достижение комплиментарности бизнес-процессов участников интегрированного объединения предприятий позволила разработать схему согласованного генерирования и использования интегрированного ресурса корпоративной экономической безопасности.

Ключевые слова: организация управления, развитие предприятия, интегрированные объединения предприятий, корпоративная безопасность, ресурс экономической безопасности.